

Iaminti'a Redactorului:
si
Gocelari'a Redactiunii:
e in
Strata Morarilor Nr. 13.

Verile nefrancate nu se voru
decatu numai de la coresponden-
ti regulari ai „Federatiunii”
nici tramsi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politiciu, literariu, comercialu si economicu.

Va esti Marti-a, Joi-a, Sambat'a si Dominec'a, demanet'a.

Invitare de prenumeratiune

la

FEDERATIUNEA

pre patrariulu IV (opt.-dec.) 1868.

**Apropiandu-se inceputulu patrariului IV (5 opt.) a. c., rogâmu de tempurîu pre p. t. oritoril de a avea acestu diurnal, sê binevoiesca a grabi cu prenumeratiunea, pentru a de o parte sê ne scim uorientà in privin-
fa nrului exempliarilor ce vomu avea a ti-
pari, éra de alta parte sê potemu incun-
giurà ori-ce neregularitate in speduirea diur-
nalului. Totu-deodata ragâmu pre acci p. t.
domni, cari sunt in restantia cu pretiulu de
pnumeratiune, si alu cároru numeru este
cam marisioru, sê nu indardia a-si rafu so-
cotele, ca sê nu ni sê mai adauga greutâtile
si d'in acésta parte.**

**Conditionile de prenumeratiune, rema-
nu cele d'in fruntea diurnalului.**

Redactiunea.

Pest'a, ^{28 sept.} _{10 opt.} 1868.

Deputatiunea dietei croate, incredintiata cu su-
ternerea adresei, fu primita de Maiestatea Sa eri (9
l.c.) pre la 6 ore. Conducatorulu deputatiunei, pre-
sidentele dietei croate, d. Antoniu V a c a n o v i c i ,
adresa Maiestatei Sale urmatori'a cuventare:

Maiestate imp. reg. Apostolica!

Diet'a regatului Croati'a-, Dalmati'a si Slavoni'a
ni-a incredintiatu onorific'a missiune a depune la pe-
torele inaltului tronu alu Maiestatei tale prè umilia-
ta adresa, carea, pre langa espressiunea celei mai
neclatinaté credintie si supuner omagiale, cuprinde
invoiel'a, prin care regatulu Croati'a, Dalmati'a si
Slavoni'a si regatulu Ungari'a, au delaturatute tote di-
ferintiele reciproce de dreptu publicu, afara de dife-
rintiele in privint'a Fiumei, si au inchiaiatu si inter-
meiatu unu pactu nou de dreptu publicu.

Adres'a inse aduce dovedi nerefangibile, ca
Fiume formeza o parte intregitoria a Croatiei, nu nu-
mai dupa pusetiunea geografica si dupa natiunalitate,
ci si dupa dreptu. In privint'a acésta ne provo-
camu cu umilitia la decisiunile prè'nalte a le
gloriosului strabunu alu Maiestatei vostre, imperates'a
Mari'a Teresi'a, d'in anii 1776 si 1777 si la diploma
comitatului Severinului de la 1778, — apoi la decisi-
unea prè'nalta de la an. 1808 a imperatului de glo-
riosa pomenire Franciscu I. Prin aceste acte diplo-
maticice s'a recunoscetu si expresu in modulu celu mai
sol mnu nemediulocit'a reincorporare a Fiumei că-
tra regatulu Croatiei. De altmintrea Croati'a a pre-
gatit calea pentru o complanare ecuitabile si in pri-
vint'a Fiumei, prin ace'a, ca in invoiel'a facuta cu
Ungari'a au incredintiatu afacerile de comerciu si co-
municatiune, precum si cele finanziari si militari a le
tieri proprie prin urmare si a le Fiumei conducelei
ministeriului comune ungurescu.

De ace'a ne rogâmu prea umilitu in numele prè
credintiosului poporu croat, ca Maiestatea ta sê te
induri a pastră si a scutì dreptulu Croatiei in privin-
t'a Fiumei, intre marginile complanarei de dreptu
publicu, si a legă si intarì invoela santei corone a

stului Stefanu cu legatur'a impacarei, a iubirei si a
unirei netrecatorie.

La acesta vorbire Maiestatea Sa dede respunsulu
urmatoriu :

Cu bucuria si multiemire deosebita am intielesu
atâtu d'in adres'a dietei regatului Croati'a, Dalmati'a si
Slavoni'a, ce mi s'a susternutu chiaru acum, cătu si d'in
impartesfrile ce ministeriulu meu ungureseu mi-au
facetu in acesta privintia: că tote diferintiele de dre-
ptu publicu, ce au sustatu, s'au complanatu intre
diet'a Ungariei si ce'a a Croatiei spre molcomirea
ambelor părți, si că prin acésta, vechia legatura
istorica, ce a tienutu unite in decursu de secului amen-
doue aceste popore creditiose a le mele, spre ferici-
rea loru, se pot considera ca restaurata.

Numai in privint'a Fiumei n'a succesu inca o
invoila pre cale amicabile.

Conclusu de convingerea, că cea mai frumosa
chiamare ce am ca reginte este, ca acolo, unde se des-
partiescu interesele poporelor mele, sê aruncu cu-
venitul meu in cumpena, impacandu si complanandu;
incredintiandu-me in loial'a si sincer'a prevenire ce
atâtu diet'a Ungariei cătu si a Croatiei a documenta-
ta la invoiea asupr'a cestiunilor celoru mai mo-
mentose de dreptu publicu, — contezu cu incredinti-
are, că precum in tote celealte cestiuni, asiè si in
privint'a Fiumei se va ajunge dorita invoie amicabile.
Fără intardiare voiu indrumă asiè dara pre
consiliarii coronei mele unguresci, ca suatuindu-se cu
repräsentanti de ai toturor celoru imparatesfți, sê-mi
susterna propuneri acomodate, cari ca propusetiuni
regesci se voru propune apoi atâtu dietei unguresci
cătu si celei croate, si cari prin considerarea toturor
intereselor voru sê produca contielegerea imprumu-
tata, ca asiè opulu invoielei inchiatu si intaritu de
Mine sê pota intră cătu mai curendu in vietia.

Cu resolutiune regesca voi decide numai in
acelu casu neasteptat, daca, pre basea propunerilor
Mele indreptate spre molcomirea toturor celoru
imparatesfți, nu se va potă ajunge resultatulu dorit
si necesariu. Impartesfți acésta comitentilor dvo-
stre si-i ascurati despre nestramat'a mea gratia
regesca.

In locu de articulu de fondu. *)

Pronunciamentu:

Considerandu nemultumirea generale, considerandu
periculu prea invederatu, in care ajunse natiunea
romana, limb'a si confesiunile ei, prin starea presente
a lucrurilor si nemultumirea provenitoria de aci, —
considerandu, că acésta d'in urma nu se potă dela-
tură, de cătu punendu-se in vietia principiele de
egalitate, atâtu natiunale cătu si confesiunale:

d'in detorintia cătra patri'a si natiunea nostra,
cari suntu aruncate pre marginea unui abisu si nu se
potu mantu de cătu prin multumirea justelor pre-
tensiuni a le natiunei nostre, carea face majoritatea
precumpenitoria a locuitorilor Traniei, dechiarâ-
mu a stă neclatiti pre lunga principiele
si pretensiunile prochiamate serbatore-
se de natiunea romana in adunarea ge-
nerale si legale de la $\frac{3}{15}$ mai 1848;

éra in specie:

I. Nepronunciâmu pentru autonominia Tran-
silvaniei pre basea dipl. leopoldine si a sanct.
pragmatece, — cu atâtu mai vertosu, că si autono-
mia tierelor croato-slavone e recunoscuta, de si
relatiunea acelor cătra Ungari'a a fostu cu totulu
diferita de a Traniei.

II. Nepronunciâmu pentru reactivarea ar-
ticilor de lege adusi in dieta de la Sa-
biu 186^{3/4}, prin ambii factori competenti ai legisla-
tiunei, sanctiunati de Maj, publicati si pusi in vietia,
prin cari articli natiunea rom. s'a inar-

*) A se vedea nrri 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132,
133, 134 si 135.

Pretiulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune 4 fl. v. a.
Pre siese lune 7 fl. 50 cr.
Pre anul intregu 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre $\frac{1}{2}$ de an .
de anu, — si 1 galb. pre $\frac{1}{4}$ de an .

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brile pentru fiecare publica-
tione separatu. In Loculu deschis
20 cr. de linia
Unu exemplar costă 10 cr.

ticulatu ca natiune regnicolaria, limb'a si confe-
siunile ei s'au garantat.

III. Ne pronunciâmu pentru redeschiderea
dietei trane, pre basea unei adeverate repre-
sentatiuni poporali, dupa dereptu si cuveninta-
tia, in sensulu votului datu de minoritatea rom. la
diet'a feudală d'in Clusiu, a. 1865. Că noi diet'a pe-
stana nu o potem considera indrepta-
tita a face legi valide pentru Trania, neci pre transilvanii, ce potem voru fi
siediindu intrins'a, de representanti lega-
li ai tieriei nostre.

Fiindu că intru imprejurările presenti, nu
ne-a remasu altu terenu pentru a castiga
incuvenintiare si valore convictiu-
nilor nostru politice, ne restringem u-
la descoperirea loru pre calea publica-
tatei, ca celu pucinu estu modu sê ne plenim de-
torintia de cetatieni, nesuindu totu una-data si a face
unu servitiu regimului prin descoperirea franca a
nemultumirilor provenitorie d'in purcederea dinsu-
lui intru afacerile Traniei.

Blașiu, $\frac{3}{15}$ 1868.

(Urmeaza suscrierile, cari credem că sunt pan'
acum bine cunoscute celor ce se cuvine să le scia.)

Dupa ce vediu ramu, că Romanii d'in tote pâr-
tile se grabira a se dechiară pentru pronunciamen-
tulu de susu, ne sentim si noi indetorati a ne pro-
nunciă si dechiară pentru acésta credintia politica
santa a toturor Romanilor d'in Transilvania,
ace'a ce o facem cu atâtu mai vertosu, că acelu Pro-
nunciamentul l'amu avutu in anima, si asiè lu considerâ-
mu si lu primim ca si candu l'am fi dictat noi
insi-ne, si pentru că, in fine, memoratul Pronuncia-
mentul repetiesce inainte-a lumiei si a regimului pro-
testele nostre, facute cu ocasiunea alegerilor de de-
putati pentru diet'a d'in Clusiu si pentru actulu incor-
onarei de la Pest'a.

Subscriindu si noi Pronunciamentulu de susu,
protestâmu totodata serbatoresce contr'a procedurei
teroristice, ce se urmeaza fatia cu unii d'intre cei mai
distinsi barbati ai natiunei nostre. Protestâmu con-
tr'a acestei procedure cu atâtu mai vertosu, că-ci
Pronunciamentulu este cuprinsulu celoru mai juste
pretensiuni a le natiunei romane, si că-ci insa-si Ma-
iestatea Sa, imperatulu Austriei si marele principe
al Transilvaniei, a acceptat si recunoscutu aceste
pretensiuni prin responsulu seu: „Dorintele si cere-
rile Romanilor le voiu considera.“ Apoi Pronuncia-
mentulu nu este alta ce decâtua adeverata expressiune
a justelor pretensiuni si dorintie a le natiunei
romane, pretensiuni de atâta-a ori repetite si de atâ-
tea ori insultate si oprimate prin inimicii causei no-
stre sante.

Datu Cohalmu (Rupea), 15/27 aug. 1868.

Ioanu Popescu mp., parocu gr. cat. in Rupea;
Andreiu Boeriu mp., parocu in Homorod; Arone
Bordanu mp., parocu gr. cat. in Coman'a-inferiora;
Sofroniu Carlane mp., parocu gr. cat. in Teciusulu-
Romanu; Iosifu Popu mp., proprietariu; Bucuru Co-
sociariu mp., parocu in Teciusulu-Sasescu; Nicolau
Mardanu mp., parocu gr. cat. in Mucundorf; Geor-
giu Repede mp., invenitori in Rupea.

Dieta Ungariei.

Siedint'a camerei reprezentantilor de la
9 octovre.

Presedinte: Carolu Szentivány; notariu: Áles.
Bujanovics. D'in partea guvernului ministrii: Hor-
váth, Gorove, cont. Andrásy si Festetics.

Dupa autenticarea protocolului siedintei trecute, pre-
siedintele anuncia petitionile incuse.

Ordinea dilei chiama discussiunea proiectelor de lege
relative la rescumperarea urbariale si la afacerea usurei.

Ministrul Horváth ia cuventul. Estragemu d'in
discursulu lui urmatorie:

Epoa' cea mai frumosa a vietiei nostre natiunali este,
candu aristocrati'a magiara — singura in paginile istorice
— a liberatut pre tierani, de buna voia, fără de vr'o miscare
revoluționaria, fără de vr'unu impulsu esternu, si si-a propu-
su de devisa principiulu libertății pamentului si a pro-
prietății. — Prin acésta faptă natiunea si-a dovedit

vitalitatea sa. — Luptă de idee pre acestu terenu s'a inceput inca mai de multu, in se legislatiunea numai in 1840 a puse temelial proprietății libere, prin articolul de lege VII, care concese iobagiloru, ca să-si rescumpere prestatiiile. Comunitățile si multi individi au grabitul indata dupa publicarea legei a se folosi de beneficiul ei, cu tote că conditiile rescumperarei au fostu de multe ori grele. In se una ascunse rescumperare se poate considera numai ca inceput; legislatiunea d'in 48 a facutu unu pasu mai multu prin procedura, că a eliberat proprietatea chiaru in favorulu acelorui, cari neglesera de a-o rescumperă pana la 48, acea ce nu poate să fie decâtuna nedreptate pentru individii cari pana la 48 si-pusera tota nesuntia pentru a-si rescumperă proprietatea. Legislatiunea d'in 48 convingandu-se prin urmare, că nu este nece dreptu nece ecuitabile de a recompensă pre acei-a, cari au neglesu prin nepasarea loru de a-si rescumperă proprietatea, insarcină pre ministeriu, ca să faca dispusiunile necesarie cu privire la rescumperările anterioare. Vorbitorul espune apoi principiele, cari ministeriu le-a avutu inaintea ochiloru la facerea acestei legi, dându, că ministeriul n'a potut să estindă desdaunarea la tote contractele inchisate inainte de 48, ci a trebuit să determine una linea demarcatiunale, adica anul 1840, candu se dede iobagiloru dreptul de rescumperare. Cătu pentru sum'a desdaunarei, guvernul propune in interesulu iobagiloru acea-si desdaunare, care ar' compete posesorilor de la sessiunile urbariale nerescumperate. In fine, cui va compete desdaunarea? posesorului actual se celu ce a midilocit rescumperarea? Acesta cestiune este rezolvita in interesulu posesorilor vechi. Modificatiunea comisii centrali, ca usură de 5% să se reduca la 2 1/2%, este primita si de guvern. (Aprobare.)

Mauritiu Papp primește proiectul de lege ca una base generale a discussiunei; vorbitorul prezinta apoi urmatorul amendamentul la §. 19: „Considerandu că, in intellesul art. XXXIV d'in 1715, natiunea a primitu a supr'a sa solvirea sumei redemtiunali a Iazigiloru si Cumaniloru, si că acăstă suma face, in intellesul art. XXV d'in 1715, 515,000 florini: se ordineaza, ca acăstă suma de 515,000 fl. să se renunță numai decâtul districtelor Iazigiloru si Cumaniloru, care suma li se va distribui in proportiona sumei redemtiunali a fia-carei comunetăți.“

Iosifu Bánó face motiunea, ca să se propuna unu proiect de lege relativ la casurile de rescumperare d'inainte de 1848.

Balt. Halász propune unu proiect de decisiune pentru delaturarea proiectului relativ la rescumperarea urbariale, si ca cameră să treaca la ordinea dilei.

Dem. Horváth consentece cu Bánó. — Gubod y tienă unu discursu mai lungu in favorulu propunerei lui Halász.

Emericu Ivánka este de parere, că orice posesor care a cumpărat vr'o sessiune urbariale, este indreptatit a pretinde desdaunarea pentru acea sessiune.

Paulu Nyáry a credutu, că proiectul de sub intrebare se va primi cu unanimitate, cu atâtua mai vîrtoșu, cu cătu dispusetiunea legii d'in 1848 recere a fi impletita. Ipare reu, că chiar unul (B. Halász) d'intre acei-a, cari se tenu cu mani cu picioare de 48, nu voiesce a acordă impletirea dispusetiunea legilor d'in 48. — Primește proiectul min. de baza desbaterii speciale.

B. Frid. Podmaniczky se mira, cum de proiectul de pre tapetu intempina atâtă opusetiune d'in partea lui Halász, atunci, candu primindu-lu, se impletesce una detorintia fatia cu acei-a, cari au prepusu intereselor private ideea cea mare a prosperării tieri. Rescumperarea au statoritul legile d'in 1840; art. 7, d'in acele legi a inlesnit rescumperarea urbarialelor si nimicirea referintelor celor grele d'intre domni si iobagi si ast-felu nu poate consenti cu Balt. Halász, ci roga cas'a, să primește proiectul min. de baza pertratarii speciale. (Aprobare.)

Gedeonu Tanárky si-eprime parerea de reu, că pretensiunea nu s'a pus in evidenția cu numeri pana la cele mai mice specialități; pentru că obiectul numai astu-felui să fi potutu pertrată dupa ecuitate. Nega, că rescumperările perenale aru fi esistat in urm'a art. 7. d'in 1840. Doresce, ca cuventul „favor“ să se omida din proiect; fiindu-că pentru astu-felul de favoruri nu avemu neci bani neci dreptu.

Samuilu Bónis inca ar' fi dorit, ca ministeriu, inainte d'a prezintă proiectul, să fie aratat cu date statistice cătmea sumelor de rescumperare; elu insa nu consemne cu Tanárky, care sustine, că numai inainte de 1840 s'a datu rescumperarea perenale a urbarialitătilor, pentru numai legile d'in 1840 dispunu rescumperarea de sub intrebare. De ceva amu pretinde sustinerea datelor statistice d'inainte de 1840, amu produce una confuziune mare in tiera. Tote ceteatile libere ma si alti multi aru propasi eu pretensiunile loru, cari n'ar mai ave capetu. Ministeriu, dupa parerea mea, a voită, ca proiectul de pre tapetu să corespunda in tote, legilor d'in 1848.

§. 12 alu leg. d'in 1848 dispune, ca numai acei-a voru capătă desdaunare, cari au legatul contrate de rescumperare perenale inainte de 1848. (Aprobare.) Dupa parerea vorbitorului ministeriu a facutu bine, candu a desfășut terminul 1840, cu tote, că d'in punctu de vedere juridic s'a potă dice, că cei ce legara contrate urbariale inainte de 1840 inca au dreptu la favorulu rescumperării, pentru că prin cumpărat si-ai câstigatu si ei drepturi de proprietate domnescă. Primește proiectul min. de baza pentru pertratarea specială.

Min. Balt. Horváth roga cas'a, ca să eschida de la

pertratarea actuala proiectul lui Manu. Papp, fiindu-ma natura cu totul eterogenă.

Balt. Halász face reflecțiuni la cele dîse de Tanárky si lauda intențiunea legilor d'in 1848, cu privire la rescumperarea urbarialelor.

Col. Tisza. On. casa! Primește proiectul presinte de base pentru pertratarea specială. Lu-primește, căci dupa parerea mea acel'a nu este altu-ce, decât impletirea apropișii legilor d'in 1848; legislatiunea este detoria a-si impleti apropișii. Nu-mi voi motivă votul, pentru că consotii mei de principie Nyári si Bónis si-au datu parerile despre obiectul acesta; voi face numai căteva observații la cele dîse de deputatul d'in Hold-Mező-Vásárhely. Nu me potu impacă cu procederea dlui, pentru că nu cu multu inainte de astă lu-vedeam intre acei-a, cari nu aflatu de lipsa, ca ministeriul să ni presinte date despre capacitatea tieri d'a mai potă suspece si suportă sarcine grele — de sute de milioane; și acum, candu este vorba de una suma cu multu mai mica, se indoiesce a-si dă accordul pentru impletirea promisiunii facute de legile d'in 1848. (Placere in stang'a.)

Iosifu Madarász declară, că precum elu, asi si consotii lui de principie primește proiectul de pre tapetu de baza pertratarii speciale, rezervandu-si observații, ce au a face, pentru pertratarea specială.

Proiectul se primește de baza pertratarii speciale.

§. 1. se primește, pre cum l'a formulat comisia centrală.

La §. 2. Emil Manojlovics face propunerea, ca inceputul alu doilea alu acolui paragrafu să se omida. Se primește.

La §. 3. E. Manojlovits face motiunea urmatoare: „deci procentele părților capitalului amintit aci, sunt a se subtrage d'in computu,“ si apoi inceputul alu doilea intregu să se omida. Se primește.

§§. 4, 5, 6 remanu cu testul originalu.

La §. 7. Nic. Kiss propune, ca comunele si cetățile, cari si-au rescumperatu urbarialele sub decursulu dietei d'in 1832, să nu fie supuse la o nouă rescumperare. Neprimindu-se motiunea acăstă, se primește a lui Manojlovits.

§§. 8—19 remanu, precum se află in testul originalu.

La §. 20. Maur. Papp propune unu adausu in favorulu districtelor iasige-cumane.

Fr. Deák si Bonis ar' dori, ca propunerea lui Papp să se presinte d'in partea ministeriului ca proiectul de lege deosebitu de celu de pre tapetu.

Motiunea lui Papp nu se primește.

Em. Ivánka propune, ca § 20. să se amplifice astfel: „de la regulă acăstă numai acelu voru formă exceptiune, cari“ etc. — Se primește.

§§. 21 si 22, remanu cu testul originalu.

In siedint'a de mane se va luă la pertratare proiectul de lege despre stergera usurei.

ANGLIA IN ARDEALU.

II.

Caletoriul englesu, său mai bine dăscăndu-l politica saso-magiara, alu carei-a elu deveni prin amăgire unu echou creditiosu si nenorocitu, nega mai antău de tote originea latina a Romaniloru, se intielege pentru a ne rapă astu-felul, la momentul oportunu, poternică simpatia a fratilor nostri d'in Occidente.

Pe pagin'a 66 d-nulu Charles Boner dîce:

„Candu Valachii se decisera a esă inainte pentru prim'a ora cu pretensiuni de a fi considerati ca o natiune, ei imitara pre acei parveniti, ce cauta a-si justifică inalt'a loru pusetiune, inventandu-si unu arbore genealogicu. Asie dara, ei se apucara a probă, daca nu pentru altii, celu pucinu pentru propri'a loru multiamire, cum că aru fi descendintii Romaniloru. Numele de Valachi făt inlaturatu, si episcopulu loru ceru in a-lunarea represintativa, ca in viitoru compatriotii săi să fie numiti Rumaenii, de unde apoi ei se prefacura in Rumania si in fine adjunsera a fi curat Romanii. In scolele loru, după căte mi s'a spusu, copiii aru fi catichisati asie: — Cine sunt stramossii tēi? — Romulu, semi-dieii, Virgiliu, Cicerone, Titu-Liviu, etc. . . .“

Asie dara convictiunea nostra natiunala de a fi stranepoti ai Romaniloru, basata pre istoria, pre limba, pre obiceie, pre tradiții, pana si pre tipulu fizicu, este pentru d. Charles Boner unu simplu rezultatul alu acelui meschine vanităti de neamu mare, ce frementa obincinuitu anim'a omeniloru fără valoare intrinsecă, resarită de odata, prin joculu azardului, d'in gunoiele obscurității. Inse daca noi nu suntem Latinii, apoi totu inca trebue să fimu ce-va, trebue să avemu unu tata, o mama, unu nume ore-si care, fia Slavi ori Nemti, Tatari său Ottentoti. Cestiunea nu este numai de a ne desbrać de penile de paunu, cu cari ne faleam fără dreptu, ci totu de o data de a ne indica si a desmască adeverat'a nostra natura. Autorul englesu simte forte bine acăstă necesitate, si éta cum o satisfacă pe pagin'a 92.

„Transilvania acopere unu spatiu de preste 1100 mile patrate, inchisul d'in tote părțile prin cercetul Carpatiloru, acăstă barica la contră barba-

rismului nordicu si contră urghei Otomane. Aici locuiau Daci, cari, in incursiunile loru, petrundeau după preda pana in Grecia, de unde provine, că monetele grece pana astă-di adese ori se gasesc in tiera. Victorile lui Traianu au transformat apoi Transilvania intr'o provincie romana, supusa administrativi si legilor Romei. Limb'a Daciloru, de asemenea, prin o dominatiune strânsă de o sută cinci-deci ani, capătă o expresiune romana. Astu-felul dar, candu cuceritorii, amenintati necontentu de către barbarii de prim pregiuru, au fostu siliti in fine a se retrage, ei lasara aice unu poporul, in care se recunoscă cu sicurantă, d'in diferite puncturi de vedere, amestecatură neamurilor...“

Prin urmare, Romanii sunt nesci Daci latinisati, éta totul! Autorul este de o claritate, ce nu ne mai permite nimic de dorit, afara numai de unu micu lueru. A dă cuiva numele de Dacu, este a-lu asemenea cu o cantitate matematică necunoscută, cu unu X și Y. Noi scim, cine sunt Germanii, Turcii, chiar Chinezii, dar ne afăram inca pana astă-di, in asteptarea cercetărilor ulterioare, intr'o nesciuntia mai mai absolută despre originea si limb'a poporului, a caruia insolentia fusese infranta de către vulturii lui Traianu. D. Charles Boner trebuie să fie cunoscundu pre Daci mai bine de cătu ori-cine altul, de vreme ce nu se sfisece a afirmă in modulu celu mai positiv dacismulu Romaniloru; căci altu-felul, cum ore ar fi potutu domnialui să ne facă Daci, de n'ar' să c'e ce vorbesce? Să mai ascultăm dar' inca unu pasaj, in care, pre pagin'a 525, autorul satisfacă pre deplinu justă noastră curiositate:

„In limb'a Valachiloru se observă unu elementu celticu forte pronunciatu, si nu este de mirare, de ore-ce strameșii loru, Daci cei latinisati de către Traianu, au fostu fără nici o indoiesă, unu popor celticu, căci ce se dovedește nu numai prin limb'a valaca, ci inca prin numeroasele anticități de aur si de bronzu, ce se gasesc la totu pasulu in Transilvania, si nicairi aiuru, afara de tierele celtice.“

Acumul espusei unea teoriei saso-magiare a lui Charles Boner este complecta. — Romanii nu sunt Romani, ci Valachi; Valachii nu sunt Latini, ci Daci; Daci sunt Cetti; ergo, Romanii sunt actualmente frati buni, nu cu Spaniolii, ci numai cu Caledonii d'in Scoția si cu sermanii Irlandei, a caror'a sorte ne va fi astăptandu, negrescă, pre noi insi-ne, multiamita fatală si nefabilie predestinatii de nemu!

Nu este si nu poate fi intențiunea noastră de a scrie aci unu volumine intregu, probandu caletoriul englesu, că Romanii nu-si deleau nici o lata ei insi numele de Valachi, in tocmăi precum Germanii nu s'au numită nici odata Nemti; că coloniile lui Traianu nu s'au retras in Dacia sub Aurelianu, fiindu o immensa diferență intre colonie si legiuni: că autorii bisantini si chiaru pucinii cronicari ai Magiariloru, Notariul regelui Bel'a si Simon Keza, atesta in gur'a mare italicismulu Romaniloru; că in limb'a nostra clementul celticu este mai imperceptibilu, de cătu in ori-si care alta limbă de pre suprafat'a pamentului; că este estra-ridicoul de a sustine, cumcă unicamente la Cetti s'ar' fi gasitul lucruri de aur si de bronzu; etc. etc. etc. Ce'a ce voimă noi in casul de facia, nu este altu ce-va, decât numai si numai de a combate pe d. Charles Boner cu propriile sale cuvinte, demonstrandu-i enormitatea erorilor, in cari s'a lasat de buna voia a fi imbrancit de către onorabili săi amici si redusindu-lu astu-felul, după expresiunea scolastica, ad absurdum.

Domnia-lui pretinde a fi recunoscutu in limb'a romana unu elementu celticu forte pronunciatu: „a decideded Celtic element.“ Este invederatu că o asemenea assertiune implică in autorul ei o cunoșciută esactă celu pucinu a diece cuvinte romane. In tota opera dsale noi gasimă numai două său trei vorbe de ale noastre, nu credem să fie mai multu de cătu atâtă, ba pana si accele evidentemente fără scirea lui Domnedieu. D. Charles Boner atinge adeseori cratiții a Romanelor, numindu-o totu-de-un'a: KRA-TINS'A. Domn'a lui mentiunea odata numele celu semnificativu alu muntelui Surulu, totu ce poate fi mai romanescu, dăscăndu că acestu cuvantul ar' fi însemnatul marele in limb'a slavica: „Surul, slavonian for The Great“ (pag. 159)... Mai trebuie ore o alta probă mai evidentă despre ce'a mai perfectă nesciuntia a limbii romane? Si totu-si domn'a lui a reusită a descoperi in dialectul nostru „unu elementu celtic forte pronunciatu!“

D. Charles Boner a aflatul celu d'artă ce'a ce sunt in realitate Daci. — Este imposibilu darea de a cugetă macaru, că domn'a lui n'a percutu nici o singura carte despre acestu popor, de nu pe Dion Cassiu, celu pucinu vr'unu manualu colegialu său vr'u-nu articolasu d'intr'unu dictiunariu de conversatiune. Noi din parte-ne nu cutediamu a azar-lă o baniela atâtă le grava, dar' rogămu pre ori-cine de a căti in opera d-sale pagin'a 433, unde domn'a lui, descriindu Clujul, dice intre altele: „O parte interesanta a orasului

*) A se vedea nr. 141.

este tîrgul celu vechiu. In tempulu Daciloru acă se mărtiu unu castelu. Unulu d'intre regii loru, numitul Decebold (sic) fù ucis de către Romani, unii prefiindu să se fie ucis elu insu-si, toemai langa port'a ce apera trecerea riuului!....“ Decebalu—Decebold, ucis de către Romani in Clusiu; — éta o inventiune cu multu mai prețioasa decât chiaru irlandismulu Romaniloru!!

Voi nu suntemi Romani ci Daci, ne spune cu desprețiu caletoriul englesu, — si apoi indată vine a daugă, că Transilvania este plina de vestigie Romane; că la fia-care pasu afla instrumente, monete, urme romane, ce'a ce ar fi atât de curiosu dupa o dominiune numai de unu seculu si diumetate, in urmă carei-a s'au stracuratu alti cinci-spre-diece de barbați, că unu drumu de langa Szasz-Reen se numese pana astă-di calea lui Traianu, (pag. 342); că Romanii de langa Turd'a dau campie de acolo de asemenea numele lui Traianu (p. 585); că Traianu, érasă Traianu, mereu Traianu, traiesc in tota Transilvania, si totu-si... noi nu suntemu latini, de-si am conservat memoria fundatorului nostru cu mai multa pietate, de cătu Francesii pre a lui Cesare, séu Spaniolii pe a Scipioniloru.

Scepticismul autorului nostru merge asid de departe, in cătu domnialui nu crede si nu voiesce să credia nici chiaru testimoniu directu alu proprietorul sale urechie, nici chiaru impresiunii immediate ale vediului personal. Astu-fel, vorbindu despre figur'a Romaniloru, domnialui o numesee „italiana“ (Italianlooking); deseriendu costumulu loru, si-aluce indată aninte de a-lu mai fi vediutu deja la Neapole (pag. 22); oprindu-se a supr'a poesiei romane popolare, o asemenea francamente cu acea italiana (pag. 409)... si totu-si ori-cum să fia, noi suntemu Irlandei ér' nu Latinii!

Ar' fi de doritu, celu pucinu, ca unu pyrrhonismu atât de declarat să fia consecinte cu sine insu-si. In privint'a Romaniloru d. Charles Boner nega pana si evidint'a; este ore domnialui totu astu-fel pentru tote cele-lalte națiunități? Pre pagin'a 624 ne intimpina, de exemplu, urmator'a notitia cu totul nesceptica: „Secuii sunt locuitorii cei mai vechi si Transilvaniei (!!) Ei n'an venit acă eu Ungurii in seculu IX, ci sunt posteritatea Hunnilorуж dejă d'in seculu IV.“ Vră să dică, pana la Attila, Daci'a fusese absolutamente deserta, ér' despre hunismulu Secuiloru se afla nesce argumente cu multu mai sole, de cătu totu ce se scie despre latinismulu Romaniloru!... Noi plangemu, plangemu, plangemu de trei ori nefaușt'a influintia a pranduriiloru maghiare si a prediceloru sasesci a supr'a farmecatei intieligintie a turistului britanicu!

„Rom.“

B. P. Hajdeu

Congresulu națiunalu bisericescu romanu.

In siedint'a VI, dupa verificarea protocolului din siedint'a precedinte, se asterne congresului o petitiune d'in partea mai multor deputati din cerculu consistoriului Oradei-mari, prin carea se cere restaurarea episcopiei oradane. Asemenea asterne dlu dep. Cermen'a o petitiune d'in partea unci comune mestecate, pentru scaparea ei de sub ierarci'a serbesca.

Dupa acăst'a dep. Babesiu, ca referinte, aduce la cunoscent'a congresului conclusulu comisiunii esmise spre a face cele de lipsa cu privire la unu proiectu de lege alu ministeriului de culte; care conlusu dupa o scurta desbatere se primește. Mai amintim de propunerea dlu deputatu Cosm'a, pentru ca banii adunati in părtele Ungariei de la romanii gr. or. sub numele de „aucta“ si cari se administreză de unu comitetu scolasticu din Bud'a-Pest'a să se ieșe de acolo si să se transpuna administratiunei bisericesc romane, dara pana atunci să se sisteză incasarea executiunala, si in fine propunerea dlu dep. Ratius pentru formarea unui fundu de pensiune in folosulu redovelor preuteze si orfaniloru remasi de preoti.

Conclusulu

comisiunii esmisse in privint'a proiectului de lege pentru scolele confesiunale.

Considerandu, că prin articolulu de lege IX, §. 3. din 1868 bisericei romane gr. or. pre langa rezervația supremului dreptu maiestaticu de supraveghiere, recunoscendu-i-se autonomia, i s'a garantat expresu dreptulu basatu in santele canone — de a decide si regulă ea insa-si prin congresulu său causele sale bisericesc, scolarie si fundatiunali, de a le administra si gubernă ea de sine prin propriile sale organe in institutulu statutelor, pre cari le va staveri ea insa-si in congresu si le va incuviintă Maestatea Sa:

Considerandu, că prin proiectulu de lege in obiectul instructiuniei publice, pre care proiectu ministrului ung. reg. de culte si instructiunea publica l'a fostu propusu dietei unguresci, pe cătu acelu proiectu s'aru primi si s'aru radică la valoare de lege, amintim dreptu, ce compete bisericei nostre dupa canone si dupa lege, in cătu pentru causele scolarie, aru devenit atacatu si alteratu, ba chiaru si micitu in cele

mai esentiali părți ale sale, fiindcă acelu proiectu de lege tinde, de a atribui guvernului de statu dreptulu de a prescrie planulu pentru edificarea si regularea scoleloru confesiunali (§. 4 si 13), dreptulu de a urmă studiele scoleloru confesiunali (§. 4), dreptulu a le inspectiună, controlă si influintă prin organele sale proprie, straine si confesiunie si națiunității noastre (§§. 8, 75—81), dreptulu, de a inchide unilateralmente scolele neconfesiunali (§ 9), pre cătu mai de parte acelu proiectu de lege prescrie o noua sistema de investiamentu, prin carea dreptulu bisericei noastre, de a-si organiza ea insa-si scolele, se face iluso-riu, ba punendu-se statul prin aceea sistema in concursia cu confesiunile si fiindu guvernul statului in stare a dispune de midiloce de totu feliulu in măsura multu mai mare de cătu confesiunile, este inver-derat, că priu acăst'a dreptulu confesiuniloru si anume dreptulu legalu alu bisericei noastre dreptu credinciose devine scadiutu si paralizat.

Considerandu mai departe, că pre langa acăst'a sistema de concursia a regimului statului, cu midilocele comune ale statului, acelu proiectu de lege mai cuprinde inca si indetorirea speciala a confesiuniloru din comunele mestecate pentru radicare de scole confesiunali, dupa care indatorire gr.-orientalii in comunele, in cari ei facu majoritatea locuitoriloru, devin oblegati a contribui — macar si cu scaderea midilocelor scolei loru proprie — la infinitarea de scole neconfesiunali in usulu altora (Capu III), prin urmare că dupa acestu proiectu de lege guvernul are să intre intr'unu concursu, ce este mai multu o lupta neamica cu confesiunile, inca nu numai cu midilocele proprii ale statului, dar si cu cele speciale ale confesiuniloru;

Considerandu, că totu amintitulu proiectu de lege vre a crea unu numeru de 20 de institute preparandiale, fără caracteru confesiunali pentru creșterea de investiatori pre sem'a scoleloru populari in generale, prin urmare si a scoleloru confesiunali (Cap. VII) prin care mesura astă dara, precum si prin favorurile si preferintă, ce se acorda elevilor aceloru preparandie neconfesiunali, se ataca in celu mai esentialu modu dreptulu si interesulu bisericei romane gr.-or.; si totu asemenea se ataca acestu dreptu si interesu prin dispuseiunea, ca alegerea de investiatori să se faca sub conducerea si influintă a senatului comitatense scolariu (§. 125).

Considerandu, că de si compete statului ca si confesiuniloru si națiuniloru dreptulu si detorintă de a se interesă si ingrijgi de cultur'a poporului, pre care dreptu si detorintia se basedia pre d'o parte supraveghierea lui, ér' pre d'alt'a indatorirea lui, de a contribui si elu la inaintarea culturei; totu-si acestu dreptu si acăstă detorintia, dupa natur'a loru si dupa scopulu supremu, bine priceputu alu statului, intr'unu statu constitutiunalu nu se potu estinde mai departe, de cătu pana a impedece pre de o parte, ca prin scole să nu se inveti doctrine daunose séu periculoze statului, ér' pre de alta parte a starul, ca investiamentulu poporului să fia efektivu, adeca ca elu să nu se negrigiesca prin cei ce sunt mai aproape chiamati si indetoriti a lui-midoci, de unde celu multu se poate aduce, că unu guvern constitutiunalu pentru casurile de lipsa poate se aiba detorintia, de a sprinji si inaintă desvoltarea si punerea in lucrare a drepturilor preste totu, ér' nici de cătu dreptulu, de a ataca, paralisa si nimici acelle drepturi legali, precum tinde a le ataca, paralisa si nimici drepturile bisericei ortodoxe orientali proiectulu de lege d'in cestiune:

D'in aceste considerante si d'in privint'a, că acelu proiectu de lege intr'aceea s'a derivat prin diet'a Ungariei la unu nou stadiu, supunendu-se unei desbateri comisiunale prealabile; — cu scopu de a feri de periclu si a conserva in intregu drepturile bisericei rom. gr. or., cari drepturi formeza o parte constitutiva a esintiei ei si i-suntu recunoscute si garantate prin lege, Escelint'a Sa, parintele archiepiscopu si metropolitu totu odata ca presedinte alu congresului bisericei națiunale dreptu creditiose, este postit si rogatu cu tota intetimă, ca fără amenare să intreprinda toti pasii necesari pentru impedecearea primirei si punerii in lucrare a acelu proiectu de lege său si a altui-a de asemenea cuprinsu, — avendu a incunoscintia escelinti'a sa pre congresu la timpulu său despre toti pasii intreprinsi si resultatul loru.

Sabiiu, 24 sept. (6 oct.) 1868.

„Tel. rom.“

V. Babesiu,
raportoriu.

Parastasu seculariu.

Domineca in 27 sept. s'a tienutu liturgia solemnă si parastasu pentru repausulu eternu a lui Ioan de Iuocentiu, in Blasius. Blasianii sciu pre bine, că acestui romanu zelosu au de a multamă esintintă a acestui locu si in mare parte si alte multe, cari nu le insru acă, dupa ce vediu, că ele se descriu si reimpresa d'in mai multe părți. De aceea blasianii au fostu si sunt cu desclinita pietate către parintele loru.

Parizeze in pace! si resaria in sinulu bisericei noastre multi arcipastori resoluti a-si dà sangule pentru turma, precum a fostu elu.

„Gaz. Trans.“

Cuventare

de deschidere a dui presedinte Vasile L. Popp, la adunarea a opt'a a asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului roman in Gherla.

Stralucita adunare! Prè-stimati Domni si Frati!

Asta-di e a opt'a ora că s'a intr'unitu adunarea generala a asociatiunei trans. pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu. Este a opt'a ora, Dloru, candu intieleginti'a romana s'a adunat la unu locu, ca să se consulte despre midilocele intru inaintarea scopului asociatiunei!

Ati venit, Dloru, de la leganulu lui Corvinu preste campulu panei, preste pratulu lui Traianu, d'in patri'a lui Dragosiu, de la Muresiu, de la Ternave, d'in muntii apuseni, fortaretia neinvincibile, aperata de braci romanu; ati venit, Dloru, d'in tote părtele locuite de romani, totu atât martori ai marimei si bravurei romane, ati venit si v'ati adunat in loculu, in a carui apropiare se intrunescu Somesurile, despre a caroru apa canta poetulu: „că ap'a loru e pră rece, ca de vecuri dice! in apropiera locurilor acelor'a, unde sunt asiediate monumintele, independentie si libertății națiunei romane, in Transilvania! Ne-am adunat Dloru cu totii, ca in sensulu statutelor asociatiunei să ne consultăm despre modulu inaintarei in literatura si in cultur'a poporului romanu! Inse sum convinsu, că fia-care d'intre Dvostre, candu a plecat de a casa, a fostu petrunsu si de alte simtieminte, nu numai de dorinta de a ajuta scopulu asociatiunei, ci mai virtosu de dorulu de a luă parte la acăstă unica serbatore națiunii! Nu v'a pasat de greutățile drumului, nu de spesele caletoriei, ci ati venit cu bucuria, pentru că, respinsi de pre altu terenu, baremu pre acest'a să aretati, că mai suntemu unu popor aici, care si iubesc limb'a, si-iubesc națiunitatea, si-iubesc vieția sa si nu voiesce a mori! Să aretati, că in man'a juramentului de atâtea ori calcatu, asta-di, in o mica departare de acelu locu, unde s'a pusu acelu juramentu, s'a potutu adună florea națiunei romane, nu ca să se jure in contr'a libertății compatriotilor săi, ci ca să se consulte despre midilocele inaintarei culturei poporului, si prin urmare a fericirei patriei, dandu totu-deodata prin present'a sa in acestu locu celu mai vederatu testimoniu si semuu alu esintintiei națiunei romane, séu dupa cum a dîsu marele nostru literatu in cuventarea sa la cea d'antă adunare generala in Sibiu, că: „acăstă adunare e una protestatiune mai solena decât ori-ce juramentu, că națiunea romana nu vră si nu va suferi nici-oata ca să apuna d'in seri'a națiunilor ca romana.“

Da Dloru, tocmai prin present'a nostra aici pretindem, ca să ne lase să traim, că precum individuul, asid si una națiune are dreptu de a pretinde, ca nimene să nu cuteze a-i rapă esintintă! Precum adeca nimene nu are dreptu a rapă vietă unui individu, asid si nimene nu poate avea dreptu de a rapă vietă, ori a impedece intrebuintarea midilocelor spre sustinerea vietiei unei națiuni, séu spre asecurarea esintintei ei, care sunt literatur'a si cultur'a ei!

Fiiindu ince că precum in lvidul, care nu va intrebuinta midilocele spre sustinerea vietiei sale, poate peri d'in însa-si vin'a sa, asid si una națiune, care nu se va ingrijgi de castigarea si asecurarea midilocelor esintintei sale, poate să se dea peritiuni; asid dara e de neaperata trebuinta, ca toti fiili națiunii să conlueră d'in tote poterile spre dobendirea acestor midiloce. Că de-si e dreptu, că in secolii trecuti parte mare nu lumin'a, ci intunericul a mantuitu națiunea nostra de perire, asta-di inse Dloru, numai lumin'a, numai cultur'a ne poate manține; cultur'a si lumin'a trebuie să ne dea putere in bracie, ca să ne scim aperiă vietă, si minte si inteleptiune spre a ne scl conservă si immultă celea trebuintoase intru sustinerea vietii.

Acăstă colucrare fiindu scopulu adunarei noastre generale, acest'a fiindu scopulu principale alu intelnirei noastre aici, spre acestu scopu ve salutu, Dloru, fratiesce cu unu „bine ati venit.“ Domniediu să ajute! Siedint'a adunarei generale o dechiară de deschisă!

„Gaz. Trans.“

Noutăți Straine.

Scrisoarea apostolica a papei către protestanti si ne-catolici.

Către toti protestanti si cei alati necatolici.

Piu IX.

Voi sciti cu totii că, — de si fără meritulu nostru inaltiatu pre seaunulu acestu-a a lui Petru, si prin acăst'a chiamat la conducerea suprema a bisericei generale catolice si la oficiulu, ce ni lu-a incrementat in insu-si domnulu nostru Isusu Cristosu in *

divinitatea sa, — amu aflatu de bine, a chiamă la noi pre toti venerabilii nostri frati, pre episcopii lumii intregi, si a-i intrună intr'unu conciliu ecumenic, care să se serbeze in anulu viitoriu, pentru ca cu acesti venerabili frati, cari sunt chiamati a impărții cu noi grigia nostra, să potem face concluse, cari sunt apte si necesarie, a imprascia intunecimile atâtioru rateciri stricatiose, cari se inaltia in totu dñu'a si respondescu devastări prin tote părțile, spre dauna mare a sufletelor, pre cum si a respondă totu mai multu la poporele crestinesci, cari sunt incredintate vigilantei nostre, domni'a credintiei adeverate, a dreptătii si pacii adeverate, care vine de la ddieu. Plini de incredere in acăsta legatura a intrunirii intime si pline de amore, care lega in modu minunat pre acesti venerabili frati cu person'a nostra si cu scaunul nostru apostolicu, cari n'au intardiatu nici odata in totu tempulu pontificatului nostru, a ne dă cele mai splendide marturie de fidelitate, amore si aderintia pentru noi si pentru santul scaunu, avemu sperantia firma, că inspiratu de gratia ddiesca, acestu conciliu ecumenicu chiamatu de noi va aduce pentru tempulu nostru, pre cum au facutu cele-l-alte concilie generale in secolele trecute, cele mai norocose si mai avute frupte spre cea mai mare gloria a lui ddieu si spre mantuirea eterna a omenilor.

Inimati de acăsta sperantia si incuragiati si miscati de amorea domnului nostru Isusu Cristosu, care si-a datu vietii'a pentru mantuirea intregului genu omenescu, nu ne potem abstieni, ca cu ocasiunea conciliului viitoriu să nu adresăm cuvintele nostre apostolice si parintesce către toti acei-a, cari recunoscendu pre Isusu Cristosu de mantuoriul loru si mandrindu-se cu numele de crestini, nu marturisescu credinti'a adeverata a lui Isusu Cristosu si nu sunt in comunitate cu beserică catolica. Asă facem prin acăst'a si i-chiamăm, i-admonem si i-rogăm cu totu zelulu si cu tota amorea, de care suntemu capaci, să pondereze si să esaminze seriosu, ore urmeza ei calea, ce li-a prescris-o domnul nostru Isusu Cristosu, spre a ajunge la mantuirea eterna. Si in fapta nime nu pote negă, nici nu se pote indoi, că insu-si Isusu Cristosu, spre a face tote genurile omenesci partasie de fruptele mantuirei, a fundat aici pre pamentu pre person'a lui Petru una beserică singura si unica, care e unica, santa, catolica si apostolica, si că i-a datu tota poterea, pentru ca depositul credintei să se conserve intregu si nevatematu, pentru ca aceea-si credintia să se comunice toturor poporelor si toturor natiunilor, pentru ca prin botezu toti omenii să se infiga incorporarci sale mistice, pentru ca acăsta vietia noua in gratia, fără care nime nu pote merită si ajunge candu-va vietii'a eterna, să se conserve si immultiesca totu-de-un'a in ei, si pentru ca aceea-si beserică, care formeza incorporeala lui mistica, să remana totu-de-un'a stabila si nestramutata in fintii'a ei propria, plina de potere pana la implinirea tempurilor, si să procure toturor filor si totu ajutoriul necesariu pentru mantuire.

Si in adeveru, celu ce aru vo'l a consideră si scrută cu atentiu pusestiunea, in care se afla societătile religiose, atât de diverse si desbinute intre sine si rupte de beserică catolica, care de pre tempulu domnului nostru Isusu Cristosu si a apostolilor săi a esercentu totu-de-un'a si fără intrerumpere, si esercenta si acum prin pastori săi legitimi poterea ddiesca, care i-a datu-o insu-si domnulu, acei-a se voru convinge usioru, că nici una alta societate anumita, nici tote la olalta, nu formeza acăsta unica si generala beserică, care a inițiatu-o, si a instituit-o Cristosu, domnulu nostru, si a carei existinta a voitudo, si că nici un'a nu se poate consideră ca membru său parte a acestei beserică, pentru că, pre cum se vede, sunt despartite de unitatea catolica. Căci de o parte acestor sotietăți le lipsesc autoritatea viua si instituita de ddieu, care autoritate mai nainte de tote invenia pre omu afacerile credintei si regulele moravurilor, care i-conduce si i-porta intru tote, ce se tienu de mantuirea eterna, si de alta parte aceste sotietăți au schimbatu totu-de-un'a doctrinile lor, si acăsta mobilitate si neconstantia la dinsii e totu acesa-si. Totu omulu intielege fără ostensia si vede chiaru, că tote aceste-a sunt departe, de a semenă cu beserică instituita de mantuoriul nostru Isusu Cristosu, in care beserică adeverulu e totu-de-un'a acel'a-si, fără de a fi espusu candu-va ver unei schimbări, ca unu pemnu, care e incredintatu acestei beserică, spre a remană deplinu neatinsu, si pentru a carui conservare presinti'a si ajutoriul santului spiritu sunt promise besericiei pentru totu-de-un'a. Asemenea nu necunosc nime, că aceste abateri a doctrinelor si parerilor facu desbinări sociale, că d'in acestea se nascu nenumeratele comune si secte, cari se latiescu d'in d'in spre mare dauna a sotietății religiose si civile.

Si in adeveru, celu ce recunoște religiunea ca fundamentul sotietății omenesci, nupote să nu recunoște si să marturisescu, cum influențeaza discordia si contrarietatea acestor principii si sotietății religiunarie, luptandu-se intre sine, asupra sotietății civile, si cu ce potere a provocatu, desvoltat si intretinutu neagarea autoritatii instituite de ddieu, prin influența asupra intielegintici omenesci si a faptelor omenilor, atât in vietii'a privata cătu si in cea sociala, cum a provocatu aceste miscaminte si conturbări de compatimitu in fapte si tempuri, cari conturbări misca si intristeza in modu deplorabilu mai pre tote poporele.

Intrebuintieze dara toti acei, cari nu tien la unitatea si adeverulu besericiei catolice (St. Augustin E. LXI. al. 223), ocasiunea acestui conciliu, prin care beserică catolica, d'in care faceau parte antecesorii lor, dă lumei documentu nou despre unitatea ei intima si despre poterea ei neinvinsa de vietii, si ascultandu de recerintile inimii lor, să se elibereze d'in o stare, in care nu sunt asecurati de mantuirea loru propria. Să nu incete, a indreptă rugatiu si ferbinti către ddieul misericordie, pentru ca

să rumpa murulu despartitoriu, să imprastie intunecimile ratecirei, si să-i readuca in sinulu santei mame beserică, in care antecesorii loru aflau nutremantu salutariu pentru vietia, si in care singura se conserva si se trada nevatemata doctrină a lui Isusu Cristosu, si unde se impartiesc misteriile graciei ddiesca.

Noi inse, cari conformu detorintiei oficiului nostru supremu si apostolicu, care ni s'a incredintatu noue de insu-si Isusu Cristosu, domnulu nostru, trebuie să imprimim cu celu mai mare zelu tote detorintele unui pastori bunu, si să cercăm si să imprimim pre toti omenii din lumea intrega cu amorea noastră parintesca, — noi indreptăm astă-di acăsta scrisore către crestinii despartiti de noi, in care i-rogăm si esorăm cu intefre, să grăbesca, a se reinforce in staulul unicu a lui Cristosu, pre cum florim din tota inim'a si mai pre susu de tote mantuirea loru in Cristosu Isusu, si ne temem, că celu ce va fi judecatorul nostru, va cere socota de la noi, deca, in cătu stă in poterile nostre, nu le vomu fi arestatu si pregatit ualea, spre a ajunge la mantuirea eterna. In adeveru, in tote rugatiunile nostre, in tote rogările si multiamirile nostre nu incetăm nici odata, nici dñu'a, nici noptea, a ne rog cu zelu si devotiune către eternulu pastoriu alu sufletelor, pentru copii a luminarei si a graciei ceresci. Si pre cum noi, de si nedemni, portăm oficiul locuitoariului său pre pamentu, asă sperăm cu dorintele cele mai zelose si cu bratiele deschise reinforzarea filor si ratecitorii la beserică catolica, pentru ca să i primim cu amore in cas'a tatalui si ca să-i potem provede cu tesaurii lui neesauribili. In fapta, de la acăsta pră dorita reintorcere la adeveru si la comunitate cu beserică catolica depinde esentialmente mantuirea nu numai a fia-carui in lividu, ci si a intregei sotietăți crestine, si lumea intrega nu poate ajunge mai de graba in posesiunea pacii adeverate, pana ce nu va fi unu unicu stau si unu unicu pastoriu.

Datu in Rom'a la Sant. Petru, in 13 septembrie 1868. In anulu douăzeci si trei alu pontificatului nostru.

Sciri electrice.

Klagenfurt, 6 optovre. Pertratarea raportului despre fondulu tieri si a terminat.

Madrudu, 9 optovre. „Gazetta“ aduce una de chiaratiune despre drepturile juntei, despre sufragiul universal, ce se va introduce, despre libertatea confesiunala si a invetiamentului, despre dreptul de reunire si adunări, despre decentralizatiunea administratiunii, despre introducerea juriului si despre neamovabilitatea judecatorilor.

Proprietariu, redactoru respunditoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.

Comunicatiunea drumurilor de feru.

Vien'a-Pest'a-Segedinu-Temisiōr'a-Baziasiu.

De la Vien'a	pleca la 7 ore 45 min. dem. si la 8 ore — min. ser'a.
" Posionu	" 10 " 24 " " 10 " 51 " "
" Neuhäusel	" 1 " 23 " diu'a, " 1 " 54 " nöpteas
" Pest'a	" 5 " 19 " d. m. " 6 " 31 " deman.
" Czegléd	" 7 " 54 " " 9 " 14 " "
" Segedinu	" 12 " 12 " nöpteas, 2 " 55 " dup. m.
" Temisiōr'a	" 3 " 55 " dem. " 7 " 47 " "
" Jasenova	" 8 " 4 " " *)
" Beserică-Alba	" 8 " 40 " "
Sosescu in Baziasiu	la 9 " 10 " "

*) De la Temisiōr'a la Baziasiu comunica numai odata.

Baziasiu-Temisiōr'a-Segedinu-Pest'a-Vien'a.

De la Baziasiu	pleca la 5 ore 55 min. d. a.
" Beserică-Alba	" 6 " 27 " "
" Jasenova	" 7 " 6 " "
" Temisiōr'a	" 10 " 40 " , ser'a si la 7 ore 25 min. dem.
" Segedinu	" 2 " 26 " nöpteas, 12 " 59 " diu'a
" Czegléd	" 6 " 35 " dem. " 6 " 21 " d. a.
" Pest'a	" 9 " 55 " " 9 " 30 " , ser'a
" Neuhäusel	" 1 " 52 " diu'a, " 1 " 8 " nöpteas
" Posionu	" 4 " 48 " d. a. " 4 " 12 " dem.
Cosescu in Vien'a	la 6 " 36 " " 6 " — "

Jasenov'a-Oravit'a.

De la Jasenov'a pleca la 8 ore 30 minute demaneti'a.

" Jam	9 " 12 " "
" Racasdia	" 10 " 12 " "

Sosescu in Oravit'a la 10 " 57 " "

Oravit'a-Jasenov'a.

De la Oravit'a pleca la 4 ore — minute dupa mediasi.

" Racasdia	4 " 45 "
" Jam	5 " 38 " "

Sosescu in Jasenov'a la 8 " — "

Vien'a-Oradea-Mare.

De la Vien'a pleca la 8 ore — minute ser'a.

" Pest'a	6 " 35 " deman.
" Czegléd	9 " 27 " "

Sosescu in Oradea la 12 " 38 " "

*) Cale laterale duce la Dobritinu, unde sosescu la 3 ore dupa mediasi.

Oradea-Mare-Vien'a.

De la Oradea pleca la 10 ore 6 minute demaneti'a.

Sosescu in Püspök-Ladány*	12 " 48 " diu'a
" Czegléd	5 " 41 " ser'a

" Pest'a " 8 " 37 " "

" Vien'a " 6 " — " demaneti'a.

*) Cale laterale vine de la Dobritinu.

Vien'a-Arau.

De la Vien'a pleca la 8 ore — minute ser'a.

" Pest'a	6 " 25 " deman.
" Czegléd	9 " 47 " "

Sosescu in Arau la 11 " 2 " ser'a.

Arau-Vien'a.

De la Arau pleca la 10 ore 15 minute demaneti'a.

" Solnocu	4 " 22 " dupa mediasi.
Sosescu in Czegléd	5 " 33 " "

" Pest'a " 8 " 37 " "

" Vien'a " 6 " — " demaneti'a.

Vien'a-Paris.

De la Vien'a pleca 4 ore 30 minute ser'a.

" Salzburg	1 " — nöpteas.
" Monacu	5 " 45 deman.

" Stuttgart " 11 " 45 "

" Mühlacker " 12 " 55 diu'a.

" Carlsruhe " 2 " 10 dupa med.

" Strassburg " 5 " 25 "

Sosescu in Paris la 5 " — demaneti'a

Paris-Vien'a.

De la Paris pleca la 8 ore 35 minute ser'a.